

есть взаимодействие двух его субъектов, суть которой заключается в том, что преподаватель детерминирует действие слушателя, обуславливает необходимую в данной ситуации его деятельность. Эффект взаимодействия между преподавателем и слушателем достигается при каких-либо формах учебы. При самостоятельной работе влияние преподавателя обеспечивается соответствующими методическими рекомендациями, системой сконструированных им клинических ситуативных задач.

Постоянная связь внешней (преподаватель) и внутренней (слушатель) информации дает возможность выделить определенную часть учебного материала для самостоятельной работы студентов во внеурочное время, самостоятельного поиска информации для решения задач приобретения знаний, умений и навыков. Помогает решению этих задач наличие необходимого методического обеспечения, в частности методических разработок для самостоятельной ра-

боты студентов.

Следовательно, эффективность учебного процесса и его надежность определяются объемом и качеством знаний, необходимых специалисту-медику, уровнем умений, профессиональных навыков, научным кругозором, которые определяют творческую работоспособность специалиста.

Литература:

1. Галузевий стандарт вищої освіти: „Освітньо - кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.110106 стоматологія”. Київ 2003 р.
2. Казаков В.М., Талалаєнко О.М., Гаріна М.Г., Каменецький М.С. та ін. Методологія і реалізація системи управління якістю медичної освіти.- Донецьк, 2001.-213с.
3. Гринцов А.Г., Василенко Л.И., Буценко В.Н. и др. Пути совершенствования преподавания хирургии студентам стоматологического факультета // Вісник Української медичної стоматологічної академії.-2008.-Т.8 Вип. 1-2 (21-22). -С. 287-290.

Реферат

ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ І ПРАКТИЧНИХ НАВИЧКІВ СТУДЕНТІВ ТА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЧНИХ ХВОРОБ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТА, АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЇ.

Грінцов О.Г., Христуленко А.О., Куницький Ю.Л., Совпель О.В., Кабанова Н.В., Килимниченко О.І., Христуленко А.Л.

Ключові слова: хірургічні хвороби, вміння, практичні навички, методика навчання.

В статті обговорюється методика навчання практичним навичкам студентів стоматологічного факультета при вивченні предмету «Хірургічні хвороби». Узагальнені заходи, що використовуються, які направлені на підвищення ефективності навчання.

Summary

TRAINING OF ABILITIES AND PRACTICAL SKILLS OF DENTAL STUDENTS IN THE PROCESS OF TEACHING ON DEPARTMENT OF SURGICAL DISEASES, ANAESTHESIOLOGY AND INTENSIVE THERAPY

Grintsov A.G., Khristulenko A.A., Kunitskiy Yu.L., Sovpel O.V., Kabanova N.V., Kilimnichenko O.I., Khristulenko A.L.

Keywords: surgical diseases, abilities, practical skills, teaching method.

The method of developing practical skills of dental students studying the subject «Surgical diseases» is represented in the article. The used method is directed on the increase of training efficiency.

УДК: 616 - 089: 378.147 (477. 74). 096 : 616. 31

ВИКЛАДАННЯ ХІРУРГІЇ СТУДЕНТАМ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ БОЛОНСЬКОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ

Грубнік Ю.В., Крижанівський В.В., Міщенко М.В., Каштальян М. А., Кравченко О.І.

Одеський державний медичний університет, м.Одеса

На кафедрі хірургії №3 ОДМУ розроблений Проект робочої програми по курсу хірургія для студентів V курсу медичного факультету вищих медичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації України. Пропонується орієнтована структура залікового кредиту Модуля №2. Відзначається, що викладання хірургії студентам медичного факультету за кредитно-модульною системою припускає більш ефективну організацію навчального процесу.

Ключові слова: викладання, хірургія, Болонська декларація.

За новим навчальним планом в редакції 2007 року вивчення навчальної дисципліни „Хірургія”, як єдиної навчальної дисципліни на відміну від чотирьох – факультетської і госпітальної хірургії, хірургічних хвороб, дитячої хірургії (як у попередніх навчальних планах), забезпечує втілення принципу наскрізності викладання, що сприятиме підвищенню якості підготовки студентів.

Дисципліна „Хірургія” базується на:

а) вивченні студентами морфологічних дисциплін – анатомії людини; гістології, цитології, цитології та ембріології; фізіології, патоморфології; патофізіології; клінічних дисциплін - загальної хірургії з оперативною хірургією та топографічною анатомією, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії, радіології, фармакології і інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає масив знань студентами хірургії, у

тому числі і дитячої хірургії, передбачає інтеграцію викладання з травматологією та ортопедією, нейрохірургією, анестезіологією та інтенсивною терапією, урологією, акушерством і гінекологією та іншими навчальними дисциплінами, де застосовуються хірургічні методи лікування, а також іншими клінічними дисциплінами – терапією, ендокринологією, функційною діагностикою тощо, та формує вміння застосовувати знання в процесі професійної діяльності на рівні лікаря загального профілю;

в) надає можливість отримати практичні навички та формувати професійні вміння для діагностики та надання медичної допомоги при певних патологічних станах клініки хірургічних захворювань.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу.

Кредитно-модульна система передбачає ротацію модулів клінічних дисциплін.

Програму дисципліни "Хірургія" поділено на 5 модулів, які у свою чергу поділяються на 9 змістових модулів [3].

На кафедрі хірургії №3 Одеського державного медичного університету планується викладання Модулю №2.

Модуль 2. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія.

Змістовні модулі:

1. Грудна, серцева, ендокринна хірургія
2. Судинна хірургія

Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей.

Розроблені наступні методи визначення рівня підготовки студентів:

1. відповіді на контрольні питання;
2. комп'ютерні тести;
3. розв'язування клінічних ситуаційних задач;
4. оцінка та трактування клініко-лабораторних та інструментальних обстежень;
5. контроль оволодіння практичними навичками та елементам лікарської техніки під час курації хворого.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових контрольних заняттях. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих модулів.

Для тих студентів, які хочуть поліпшити оцінку з дисципліни, по завершенню вивчення дисципліни навчальним планом передбачено термін для перескладання [1, 2, 4, 5].

*Структурований план підготовки з дисципліни "Хірургія"
(Лікувальна справа)*

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин				Рік навчання
	Всього	Аудиторних		СРС	
		Лекції	Практичні заняття		
Модуль 2: Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія Змістовних модулів 2: 1. Грудна, серцева, ендокринна хірургія 2. Судинна хірургія	108 год. (3,6 кредитів)	26	44	34	5
Підсумковий модульний контроль			4		
Разом годин	108 год. (3,6 кредитів)	26	48	34	

Примітки: 1. 1 кредит ECTS - 30 годин. 2. аудиторне навантаження – 68%. 3. СРС – 32%

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовний модуль 1. ГРУДНА, СЕРЦЕВА, ЕНДОКРИННА ХІРУРГІЯ			
Тема 16. Хірургічна патологія дихальної системи	4	8	6
Тема 17. Хірургічна патологія серця	4	8	6
Тема 18. Захворювання межистіння	4	4	4
Тема 19. Хірургічна ендокринологія	4	6	4
Тема 20. Захворювання молочної залози	4	6	4
Змістовний модуль 2. СУДИННА ХІРУРГІЯ			
Тема 21. Хірургічна патологія артеріальної системи	4	8	6
Тема 22. Хірургічна патологія венозної та лімфатичної систем	2	4	4
Підсумковий модульний контроль		4	
РАЗОМ - 108 год. (3,6 кредитів)	26	48	34

№ №	Модуль 2 (поточна навчальна діяльність)	Максимальна кількість балів
Змістовний модуль 1		
1.	Тема 16	18
2.	Тема 17	17
3.	Тема 18	17
4.	Тема 19	17
5.	Тема 20	17
Змістовний модуль 2		
6.	Тема 21	17
7.	Тема 22	17
Разом змістовні модулі		120
Підсумковий модульний контроль		80
РАЗОМ сума балів		200

Примітки:

1. При засвоєнні теми за традиційною системою студенту присвоюються бали: "5" – 17 балів, "4" – 14 балів, "3" – 10 балів, "2" – 0 балів. 2. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120. 3. Студент допускається до підсумкового модульного контролю при умові виконанні вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 70 балів (7 x 10). 4. Підсумковий модульний контроль зараховується студенту, якщо він набрав не менше 50 балів з 80 балів.

Орієнтовна структура підсумкового модульного контролю з дисципліни

№№ п/п	Форми контролю викладачем	Місце контролю
1	Відповідь на три „ключові питання” /по одному питанню з кожного модулю/.	комп'ютерний клас
2	Розв'язання трьох тестів /по одному тесту з кожного модулю/.	комп'ютерний клас
3	Розв'язання трьох ситуаційних задач /по одній задачі з кожного модулю/, одна з яких по невідкладним станам.	комп'ютерний клас
4	Огляд конкретного хворого: Збирання скарг, анамнезу захворювання та їх оцінка. Огляд пацієнта, збирання інформації про загальний стан пацієнта та його аналіз. - Фізикальне обстеження серцево-судинної системи та її оцінка. - Фізикальне обстеження органів дихання з їх оцінкою. - Фізикальне обстеження черевної порожнини та сечостатевої системи з аналізом отриманої інформації. - Фізикальне обстеження кістково-м'язевої системи /аналіз отриманої інформації/. - Виділення провідного синдрому, постановка найбільш вірогідного попереднього або синдромного діагнозу основного захворювання, його ускладнення, супутньої патології. - Складання плану обстеження. - Оцінка результатів лабораторних та інтерпретація результатів інструментальних методів дослідження /мінімум 5 досліджень хворого, з яким працює студент/. - Диференційна діагностика з урахуванням даних лабораторних та інструментальних досліджень. - Визначення принципів лікарської тактики. - Визначення прогнозу у даного хворого. - Рекомендації зміни образу життя /при необхідності/. - Виписати два рецепти на медичні препарати. - Ведення медичної документації /написати довідку про перебування в стаціонарі, лист хвороби, виписку з історії хвороби, направлення на консультацію в інший стаціонар, елементи історії хвороби/. - Участь у дискусії при обговоренні хворого.	палата
5	Виконання мінімум чотирьох медичних маніпуляцій на муляжах, вказаних в кожному модулі.	перев'язочна, маніпуляційний кабінет, муляжний кабінет

Примітки:

1. Неправильна відповідь на ключові питання, неправильне розв'язання тестів, ситуаційних задач є підставою до незадовільної оцінки. 2. Ключові питання – сучасна класифікація, особливості клініки, диференційна діагностика, лікувальна тактика на етапах госпіталізації /на дому, поліклініці, кареті швидкої допомоги/, ускладнення захворювання. 3. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за модулі, на які структурована навчальна дисципліна; та визначення коефіцієнту кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю за формулою [3].

Таким чином, не претендуючи на повне й всеосяжне охоплення питань, пов'язаних зі змінами в організації навчального процесу при переході на кредитну систему, слід зазначити, що вона допускає більш ефективне використання наявних у системі вищої освіти ресурсів, забезпечує більш якісну організацію навчального процесу.

Література

1. Ван дер Венде М.К. Болонская декларация: расширение доступности и повышение конкурентоспособности высшего образования в Европе // Вища освіта в Європі. – 2000. – №3. – Т. XXV.
2. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. – К.: ШВЦ „Вид-во „Політехніка”, 2003. – 200с.
3. Мішалов В.Г., Бурка А.О., Храпач В.В. Типова навчальна програма з дисципліни „Хірургія” для студентів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. Київ – 2008
4. «Мягкий путь» вхождения российских вузов в Болонский процесс. Под ред. проф. А.Ю. Мельвилъ. – М. 2005. – 167с.
5. Пидаев А.В., Передерий В.Г. – Болонский процесс в Европе. Что это такое и нужен ли он Украине? Возможна ли интеграция медицинского образования Украины в Европейское образовательное пространство? – Одесса: Одес. гос. мед. ун-т, 2004. – 192 с.

Реферат

ПРЕПОДАВАНИЕ ХИРУРГИИ СТУДЕНТАМ МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА С УЧЕТОМ ТРЕБОВАНИЙ БОЛОНСКОЙ ДЕКЛАРАЦИИ.

Грубник Ю.В., Крыжановский В.В., Мищенко Н.В., Каштальян М. А., Кравченко А.И.

Ключевые слова: преподавание, хирургия, Болонский процесс.

На кафедре хирургии №3 ОГМУ разработан Проект рабочей программы по курсу хирургия для студентов V курса медицинского факультета высших медицинских учебных заведений III-IV уровня аккредитации Украины. Предлагается ориентировочная структура зачетного кредита Модуля № 2. Отмечается, что преподавание хирургии студентам медицинского факультета по кредитно-модульной системе предполагает более эффективную организацию учебного процесса.

Summary

TEACHING OF SURGERY FOR MEDICAL STUDENTS ACCORDING TO THE BOLOGNA DECLARATION REQUIREMENTS.

Grubnik J.V., Kryzhanovsky V.V., Mishchenko N.V., Kashtalian M. A, Kravchenko A.I.

Keywords: teaching, surgery, Bologna process.

At the department of surgery №3 of OSMU the Project of the training program on surgery for V year medical students of higher medical educational institutions of III-IV level accreditation of Ukraine has been developed. The rough structure of the Module № 2 is offered. It is marked that surgical training of medical students according ECTS system assumes more effective organization of educational process.

УДК 617:378.193

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПОДГОТОВКИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ

Гюльмамедов Ф.И., Белозерцев А.М., Лыков В.А., Полуни Г.Е., Гюльмамедов П.Ф.

Донецкий национальный медицинский университет им. М.Горького
Кафедра общей хирургии № 1, зав. – проф. Гюльмамедов Ф.И.

Нами накоплен богатый опыт по подготовке врачебных кадров для зарубежных стран. Основными проблемами остаются языковой барьер и недостаточный общеобразовательный уровень части студентов, низкая мотивация. Трудности обучения иностранных студентов на английском языке обусловлены отсутствием оригинальной специальной литературы и несоответствием программы обучения. Уделяем большое внимание созданию мультимедийных презентаций и учебных видеороликов. Важным аспектом является обеспечение методическим материалом. Необходим обмен опытом, методическими и учебными материалами между кафедрами различных вузов.

Ключевые слова: обучение иностранных студентов.

Работа по подготовке врачебных кадров для зарубежных стран имеет свои особенности, они известны в каждом вузе Украины, ибо за последние десятилетия накоплен значительный опыт преподавания студентам из других стран. Без преувеличения можно говорить о сложившихся традициях в этой работе. Тем не менее, в каждом медицинском вузе имеются свои наработки, которые могли бы быть полезными для других коллективов, что побудило нас высказаться по этому вопросу, касаясь преподавания общей хирургии. Это не значит, что мы представим уважаемым коллегам систему нововведений, а лишь попытаемся рассказать об опыте преподавания на нашей кафедре иностранным студентам за последние годы.

По-прежнему с повестки дня не снимается совершенствование преподавания, особенно это касается методического обеспечения. К этому имеются определенные предпосылки. Во-первых, существуют проблемы языкового барьера. За три года изучения русского языка, к моменту начала изучения общей хирургии, у иностранных студентов, в большинстве своем, страдает восприятие лекционного материала, остаются трудности самостоятельной работы над книгой, над выполнением домашнего задания, в ряде случаев отстает общеобразовательный уровень от такового у отечественных студентов, значительно ниже мотивация к обучению у значительного числа иностранных граждан. Естественно, что противопоставить этому